

Sygn. akt III KK 119/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 stycznia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Siuchniński (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Andrzej Stępka

SSN Paweł Wiliński

Protokolant Marta Brylińska

sprawy **M. W.**

oskarżonego z art. 107 § 1 k.k.s. w zw. z art. 9 § 3 k.k.s. ,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,

w dniu 22 stycznia 2020r.

kasacji, wniesionych przez Prokuratora Rejonowego w E. oraz Naczelnika (...)

Urzędu Celno-Skarbowego w O. ,

od wyroku Sądu Okręgowego w E. z dnia 12 kwietnia 2018 r.,

sygn. akt VI Ka (...),

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w E. z dnia 6 kwietnia 2017r.,

sygn.akt VIII K (...),

uchyla wyrok Sądu Okręgowego w E. w zaskarżonej części (tj. odnośnie do M. W. pkt I lit.a) i w tym zakresie przekazuje sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

UZASADNIENIE

M. W. został oskarżony o to, że:

„w okresie od 01 lipca 2015 r. do 14 października 2015 r. jako prezes firmy H. Sp. z o. o. z/s w O., urządził w lokalu przy ul. L. w E. gry na automatach w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz. U. nr 201 z 2009 r. późn. zm.) w postaci czterech urządzeń: tj. na automatach H. nr (...) w okresie od 15 sierpnia 2015 r. do 14 października 2015 r., A. nr (...) w okresie od 01 września 2015 r. do 14 października 2015 r., A. nr (...) i A. nr (...) w okresie od 10 października 2015 r. do 14 października 2015 r. pozostających w dyspozycji firmy H. Sp. z o. o. z/s w O., wbrew przepisom art. 3, art. 4, art. 14 ust. 1, art. 23 oraz art. 23a w/w ustawy tj. w szczególności bez wymaganej koncesji oraz poza kasynem gry”, tj. o przestępstwo skarbowe z art. 107 § 1 k.k.s. w zw. z art. 9 § 3 k.k.s.

Sąd Rejonowy w E. wyrokiem z dnia 06 kwietnia 2017 roku, sygn. akt VIII K (...), oskarżonego M. W. uznał za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu aktem oskarżenia, z tym odmiennym ustaleniem, iż w okresie od 01.07.2015r. do 02.09.2015r. urządził gry wbrew przepisom art. 3, art. 4 ust. 1, art. 6 ust.1, art. 9, art. 23 ust.1, art. 23a ust.1 ww. ustawy o grach hazardowych, tj. w szczególności bez wymaganej koncesji, bez zatwierdzonego regulaminu, bez rejestracji automatów a w okresie od 3.09.2015r. do 14.10.2015r. wbrew przepisom art. 3, art. 4 ust.1, art. 6 ust. 1, art. 9, art.14 ust.1, art. 23 ust.1, art., 23a ust.1 ww. ustawy o grach hazardowych, tj. w szczególności bez wymaganej koncesji i poza kasynem do gry, bez zatwierdzonego regulaminu, bez rejestracji automatów, czyn ten zakwalifikował jako przestępstwo skarbowe z art. 107 § 1 k.k.s. w zw. z art. 9 § 3 k.k.s. i za czyn ten na podstawie art. 107 § 1 k.k.s. w zw. z art. 23 § 1 i 3 k.k.s. wymierzył oskarżonemu karę grzywny w wysokości 240 stawek dziennych, ustalając wysokości jednej stawki na kwotę 150 zł.

Z wyrokiem tym nie zgodził się obrońca M. W. , który wywiódł apelację na korzyść tego oskarżonego.

Wyrokiem z dnia 12 kwietnia 2018 r. sygn. akt VI Ka (...) Sąd Okręgowy w E. zmienił zaskarżony wyrok i umorzył postępowanie karne wobec M. W.

Kasacje od powyższego wyroku wywiedli Prokurator Rejonowy w E. oraz Naczelnik (...) Urzędu Celno - Skarbowego w O.

Prokurator zaskarżył powyższy wyrok w całości na niekorzyść M. W. , zarzucając:

„1. Rażące naruszenie prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., polegające na błędnym przyjęciu, iż zaistniała ujemna przesłanka procesowa w postaci powagi rzeczy osądzonej, gdyż oskarżony M. W. został wcześniej prawomocnie skazany za czyn, będący elementem czynu ciągłego przypisanego mu prawomocnymi wyrokami Sądu Rejonowego w B. z dnia 16 grudnia 2016r., sygn. akt II K (...) oraz Sądu Rejonowego w N. z dnia 06 lutego 2017r., sygn. II K (...), w sytuacji gdy oskarżony nie został prawomocnie skazany w warunkach określonych w art. 6 § 2 k.k.s. w związku z art. 107 § 1 k.k.s., a tym samym nie było przeszkody prawnej do orzekania w przedmiocie odpowiedzialności karnej skarbowej oskarżonego za czyny zarzucane mu w akcie oskarżenia;

2. Rażące naruszenie przepisów prawa materialnego, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 6 § 2 k.k.s. w związku z art. 107 § 1 k.k.s., polegające na uznaniu, iż art. 6 § 2 k.k.s. obejmuje swą treścią normatywną i znajduje zastosowanie do przestępstw trwałych - wieloczynowych, do których należą czyny zabronione spenalizowane w art. 107 § 1 k.k.s.”.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w E. VI Wydział Kamy Odwoławczy z dnia 12 kwietnia 2018 roku, sygnatura akt VI Ka (...), wobec M. W. i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Naczelnik (...) Urzędu Celno-Skarbowego w O. zaskarżył ww. wyrok na niekorzyść M. W. zarzucając:

- rażące naruszenie prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 17 §1 pkt 7 k.p.k. i art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s.;

- rażące naruszenie przepisów prawa materialnego, które miało wpływ na treść wyroku, a mianowicie art. 6 § 2 k.k.s. w zw. z art. 107 § 1 k.k.s.,

- rażące naruszenie prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść

orzeczenia, tj. art. 632 pkt 2 i art. 634 k.p.k. w związku z art. 113 § 1 k.k.s.

W konkluzji wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w E. w tym zakresie, do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacje są oczywiście zasadne.

Autorzy kasacji zasadnie zarzucają Sądowi odwoławczemu rażące naruszenie przepisów postępowania w wyniku czego doszło do błędnej wykładni art. 6 § 2 k.k.s. w zw. z art. 107 § 1 k.k.s. i przyjęcia, iż w przedmiotowej sprawie zaistniała negatywna przesłanka procesowa w postaci powagi rzeczy osądzonej z art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s.

Rację mają skarżący wskazując, że w przypadku przestępstwa skarbowego z art. 107 § 1 k.k.s., którego istotą jest trwałość nie ma zastosowania szczególna reguła z art. 6 § 2 k.k.s., określająca tzw. czyn ciągły na gruncie prawa karnego skarbowego. Nie można więc odwołując się bezpośrednio do kryteriów wskazanych w art. 6 § 2 k.k.s. przesądzać, jakie są warunki uznania wielości zachowań za jedno przestępstwo „urządzania” lub „prowadzenia” gier hazardowych, z art. 107 § 1 k.k.s. Kryteria te muszą zostać odtworzone na gruncie samego art. 107 § 1 k.k.s.

Tymczasem, Sąd odwoławczy ustalając, że zarzucone oskarżonemu zachowanie stanowiło element osądzonego już przestępstwa, odwołał się bezpośrednio do kryteriów ciągłości określonych w art. 6 § 2 k.k.s. Badając bowiem z urzędu, czy w sprawie zachodzi negatywna przesłanka procesowa w postaci powagi rzeczy osądzonej sąd odwołał się do konstrukcji czynu ciągłego, mającej charakter normatywny. Odwołanie się do tej konstrukcji wyznaczyło zakres określonych ustaleń faktycznych, związanych ze sposobem działania oskarżonego, prowadzących Sąd odwoławczy do wniosku, że zarzucony temu oskarżonemu czyn, był już przedmiotem wcześniejszego prawomocnego wyroku. Przepis art. 6 k.k.s. został więc zastosowany przez Sąd odwoławczy nie jako element normy sankcjonującej, określającej kompetencję sądu do orzeczenia sankcji karnej, ale jako definicja normatywna, przesądzająca uznanie wielości zachowań za jeden czyn zabroniony.

Sąd odwoławczy uznał się za związany kwalifikacją prawną zachowań

przypisanych M. W. w poprzednim wyroku. Odwołując się bowiem do tej kwalifikacji prawnej i wynikających z niej przesłanek „ciągłości”, doszedł następnie do wniosku, że zachowanie będące przedmiotem oceny w prowadzonym obecnie postępowaniu należy do czynu ciągłego, za którego popełnienie M. W. został już prawomocnie skazany. Tymczasem jest tak, że sąd, orzekający w sprawie o przestępstwo, zachowuje samodzielność jurysdykcyjną w zakresie kwalifikacji prawnej czynu, który jest przedmiotem postępowania. Oznacza to, że ten właśnie sąd samodzielnie rozstrzyga, czy zachowanie będące przedmiotem postępowania zostało już osądzone w innym postępowaniu i jest to sfera ustaleń faktycznych. Przyjęta w innym postępowaniu kwalifikacja prawna nie wiąże innych sądów, które samodzielnie ustalają kwalifikację prawną zachowań, będących przedmiotem toczących się przed tymi sądami postępowań. Innymi słowy dla ustalenia, czy zachodzi powaga rzeczy osądzonej znaczenie ma wyłącznie opis czynu, a nie jego prawna kwalifikacja. Nie ma więc znaczenia, czy w tym wcześniejszym orzeczeniu przyjmowano konstrukcję czynu ciągłego z art. 12 k.k. lub art. 6 § 2 k.k.s., czy też nie (por. wyrok SN z dnia 27 czerwca 2019 r., sygn. akt III KK 352/18).

Sąd odwoławczy, uznając się za związany kwalifikacją prawną czynów przypisanych oskarżonemu w wyroku Sądu Rejonowego w B. z dnia 16 grudnia 2016 r., sygn. akt II K (...) oraz wyroku Sądu Rejonowego w N. z dnia 6 lutego 2017 r., sygn. akt II K (...), ograniczył się w zasadzie do porównania okresów działania oskarżonego w obydwu sprawach oraz w sprawie niniejszej. W tej sytuacji należało uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę Sądowi Okręgowemu w E. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. Rozpoznając na nowo wniesioną apelację, Sąd ten raz jeszcze oceni, czy istotnie spełnione są kryteria prawnej jedności czynu z art. 107 § 1 k.k.s. w odniesieniu do zachowań będących przedmiotem niniejszego postępowania oraz objętych wcześniejszymi ww. wyrokami, zaś dokonując tej oceny, będzie miał na względzie aktualne w tej materii orzecznictwo Sądu Najwyższego, w tym w szczególności wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 września 2018 r., V KK 415/18, w którym stwierdzono, że „skoro urządzenie gry hazardowej w postaci gry na automatach (art. 1 ust. 2 w zw. z art. 2 ust. 3 i 5 u.g.h.) wymaga uzyskania koncesji na kasyno gry (art. 6 ust. 1 u.g.h.), a koncesja taka udzielana jest w odniesieniu do jednego kasyna, prowadzonego w

ściśle określonym (geograficznie) miejscu (art. 41 ust. 1, art. 42 pkt 3 i art. 35 pkt 5 u.g.h.), to zachowanie osoby, która nie posiadając koncesji na prowadzenie kasyna podejmuje działanie w postaci urządzania gry na automatach w różnych miejscach (miejscowościach, lokalach), stanowi każdorazowo - od strony prawnokarnej - inny czyn, podjęty z zamiarem naruszenia tych przepisów w każdym z tych miejsc. Uprzednie prawomocne skazanie za przestępstwo z art. 107 § 1 k.k.s., popełnione w innym miejscu, w którym czas jego popełnienia obejmuje czasokres popełnienia czynu z art. 107 § 1 k.k.s., co do którego toczy się jeszcze postępowanie karno - skarbowe, nie stanowi, w tym późniejszym procesie, przeszkody procesowej w postaci powagi rzeczy osądzonej, albowiem nie jest spełniony warunek tożsamości czynów” (podobnie zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 19 września 2018 r., V KK 419/18, 15 listopada 2018 r., V KK 249/18, 19 grudnia 2018 r., V KK 450/18, 29 stycznia 2019 r., V KK 562/18, 30 maja 2019 r., V KK 583/18).

Kierując się powyższym, Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.